

No totus scint ca ddoi at leis chi giaint a is linguas de minoria (est a nai linguas chi no sunt ufizialis in su Stadu innui s'agatant ma chi sunt fueddadas etotu de una minoria de genti) un'amparu particulari po chi abarrant bias a intru de sa comunidadi innui sunt nàscias.

Fait a tenni profetu mannu de custas leis po is chi ddas fueddant e, cumentu si siat, po is chi bivint in is logus innui est arreconnota sa presèntzia de una lingua de minoria. Su sardu puru, cunforma a s'art. n.1 de sa lei 482/99, est allistau comentu lingua de minoria impari cun àteras 11 linguas fueddadas in su Stadu italianu.

LEIS DE AMPARU A IS LÌNGUAS DE MINORIA

- **Carta Europea** de is linguas regionalis o de minoria de su 1992;
- **Costituzioni de sa Repùblica Italiana** (Art.6: *Sa Repùblica giait amparu cun normas spetzificas a is minorias linguisticas*);
- Lei de su Stadu Italianu **n. 482 de su 1999** “Normas in matèria de amparu de is minorias linguisticas stòricas” e su decretu atuativu cosa sua **n. 345 de su 2001**;
- Lei regionali **n. 26 de su 1997** “Promotzioni e avaloradura de sa cultura e de sa lingua de sa Sardinnia”;
- Leis finantziàrias regionalis chi ponint dinai po spoddiai is fainas previdias de custas leis.

Comunu de Àllai

Comunu de Ollasta

Comunu de Siamanna

Comunu de Siapiccia

Comunu de Simaghis

Comunu de Biddanoa Truschedu

Comunu de Zrofolliu

Unione de is Comunas de sa Baddi bàscia de su Tirsu e Grìghini

Ghia a is leis de amparu a is lìnguas de minoria

E-mail: sportellu.linguisticu@gmail.com

Giassu internet: www.unionevalletirsogrighine.it

Comenti fai arreconnosci una lingua de minoria in su territòriu comunali

Cunforma a s'art. n. 3 de sa L. 482/99, is comunus innui si fueddat una de is 12 linguas de minoria allistadas de sa Lei podint fai domanda a su Consillu Provintzialis po essi ammitius intra de is territòrius cun minorias linguísticas e tenni s'amparu e su profetu previdiu de sa Lei.

Ita tocat a fai:

- Ddu depit pediri assumancus su 15% de is tzitadinus chi tenint deretu de votu, o sa de tres partis de su consillu comunali.
- Is chi sunt titulaus a ddu fai, podint pregontai su parri de is tzitadinus chi tenint sa residèntzia in cussu Comunu.

Àmbitus innui est ammitiu s'amparu cunforma a sa lei

✓ AMMINISTRATZIONI PÙBLICA

Cunforma a s'art. n.7 de sa L. 482/99 is impiegaus e is amministradoris pùblicos podint fueddai in sardu in oràriu e logu de traballu.

Cunforma a s'art. 8 is atus ufizialis, scritus in italianu, fait a ddu furriai in sardu.

Fait a chistionai e scriri in sardu in is atòbius de is òrganus pùblicos (Consillus, Giuntas e àteru) e in totu is ufizius pùblicos ma, si si scrit un'atu in sardu, ddoi bolit acanta su pròpiu atu in italianu.

Tocat duncas a assegurai sa presèntzia de personali professionali chi siat bonu a furriai de s'italianu a su sardu e a s'impressi.

Po custu est nàscia sa figura de s'operatori de su sportellu linguisticu, cunforma a s'art. 9 de sa L. 482/99, a is art. n. 4 e 5 de su decretu atuativu 345/01 e a s'art. n. 23 de sa L.R. 26/97.

A prus de fainas de furriadura, s'operatori traballat po avalorai s'impreu de su sardu in s'amministratzioni pùblica e in sa comunidadi. Fait a s'avaliri de custa figura po organismus comunalis, provintzialis, regionalis e entis giuridicus.

✓ SCOLA E UNIVERSIDADI

Cunforma a s'art. n. 4 de sa L.482/99 su maistru de scola o su professori podit fai letzioni de cali si siat matèria in sardu.

Fait a aprontai progetus po promovi s'impreu e s'imparu de sa lingua sarda a intru de s'oràriu de scola, cun su permissu de is mammas e is babbus.

S'articulu n.6 narat ca finsas in s'Universitàdi fait a fai cursus de lingua e cultura sarda, e custu est cunfirmadu de su de IV titulus de sa L.R. 26/97.

Finsas a imoi is leis finantziàrias regionalis sunt ponendi dinai po progetus de insenniamentu veiculari in lingua sarda in oràriu de scola.

✓ MÈDIUS DE COMUNICATZIONI

S'art. n. 12 de sa L. 482/99 promovit s'impreu de is linguas de minoria in is mèdius de comunicatzioni comenti giornalis e programmas de arràdiu e de televisioni.

Sa pròpiu cosa dda previdit s'art. n. 14 de sa L.R. 26/97 chi ammitit custas fainas, e is leis finantziàrias regionalis ponint su dinai po ddas spoddiai.

✓ ONOMÀSTICA

Cunforma a s'art. n. 11 de sa L. 482/99 si unu tzitadinu chi bivit in unu Comunu a minoria linguistica si bolit furriai su nòmini o su sangunau in sardu, giai fait a ddu fai in custa manera:

Tocat a presentai domanda a su Sindigu de su Comunu de residèntzia chi dd'at a mandai, impari cun s'atu de nàscida, a su Prefetu chi, a pustis, detzidit su de fai.

Si sa domanda no est ammitida fait a fai unu ricursu a intru de 30 diis a su Ministru de Gràtzia e Giustìtzia chi, a pustis de su parri de su Consillu de Stadu, detzidit.

Po custa faina no tocat a pagai nudda. Po su chi pertocat sa furriadura de su sangunau, custu at a essi mudau a totu is de s'erèntzia chi tenint prus pagu de 18 annus, is àterus podint sceberai si si lassai su sangunau betzu o nono.

✓ TOPONOMÀSTICA

Cunforma a s'art. n.10 de sa L. 482/99 in is comunus chi teniant unu àteru nòmini in sardu, su Consillu Comunali podit deliberai de torrai a ponni su topònimu sardu acanta de cussu ufiziali.

Cunforma a s'art. 24 de sa L.R. 26/97 fait a ponni cartellus cun totu e is duus nòminis in s'intrada e in s'essida de sa bidida, e targas puru cun is nòminis antigus de arrugas, pratzas, butegas e palàtzius.

Amparu de sa Cultura Sarda

Est regulau de sa L.R. 26/97.